Horváth Jenő
François Hollande Franciaországa

Riccardo, Brizzi – Goodliffe, Gabriel (szerk.*): La Francia di Hollande.* 2013.

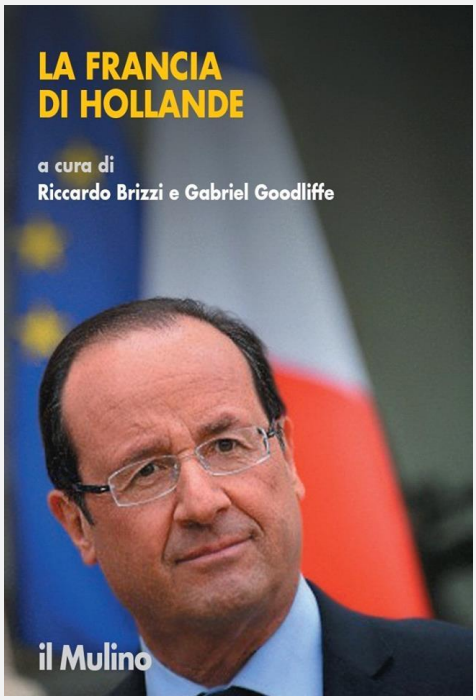

Régebben a könyveket a legtöbb esetben egy szerző írta. Ma ellenben – különösen a nemzetközi politikáról szóló témáknál – gyakori a többszerzős mű, ráadásul az ilyen könyvek mostanában már többnemzetiségű szerzőcsapat munkájának eredményei. A *Hollande Franciaországa* című kötet is ezek közé tartozik.

Egyik szerkesztője, Riccardo Brizzi jelenkortörténetet tanít a Bolognai Egyetemen. (Korábbi munkái közül kiemelésre érdemes: *L'uomo dello schermo. De Gaulle e i media* [Ember a képernyőn. De Gaulle és a média, 2010] és a társszerzőkkel írt *Storia politica della Francia repubblicana, 1870–2010* [A Francia Köztársaság politikatörténete, 1870–2010. 2001.]). A másik szerkesztő, Gabriel Goodliffe egy mexikói egyetemen a nemzetközi kapcsolatok tanára. (Legismertebb könyve: *The Resurgence of the Radical Right in France* (Cambridge University Press, 2012.). A két szerkesztő mellett – akik több fejezet is írtak a *Hollande Franciaországa* c. kötetbe – nemzetközi a szerzőgárda is, miként akár a nevek felsorolásából is látható: Jean-François Sirinelli, Marco Gervasoni, Florenze Haegel, Gérard Grunberg, Philippe Buton, Gilles Le Béguec, Jacques Fayette, Renaud Dehousse, Angela Tacea, Frédéric Charillon és Ariane Chebel d'Appollonia. A könyv megszületésénél a nyugaton immár megszokott tudományszervezési gyakorlat érvényesült: 2012 októberében a néhány hónappal korábban rendezett francia választásokról a szerzők nagyobb részének részvételével szemináriumot szerveztek a bolognai Johns Hopkins Egyetemen, a résztvevők elhatározták, hogy megírják az előadásaikat tanulmányként, majd a szerkesztők a beérkezett szövegeket egységesítették, könyvvé szerkesztették. A kötet 2013 novemberében jelent meg a Bolognai Egyetem, az Istituto Cattaneo, a Johns Hopkins University és a szintén bolognai il Mulino könyvkiadó támogatásával, bábáskodásával.

Emlékszünk még a 2012. május 6-i párizsi Bastille téri örömünnepségre, amelyen a baloldal François Hollande választási győzelmét ünnepelte, amikor harminc évvel François Mitterrand elnökké választása után, az ötödik köztársaság történetében másodszor, újra megnyílt egy szocialista vezető előtt az Elysée palota kapuja. Nagy remények ébredtek akkor nemcsak a francia baloldalon, hanem Európában is – hogy fordulat kezdődhet a 2008 óta egyre mélyülő válságban. Aztán a Szocialista Párt a társult

tagpártjaival együtt megnyerte a parlamenti választásokat is – 2012 nyarára Franciaország a legfontosabb állami tisztségek mind a Szocialista Párt kezében összpontosultak.

A könyvben több tanulmány elemzi részleteiben a Hollande győzelméhez vezető utat. J-F. Sirinelli az ötödik köztársaság egész történetének áttekintése alapján von mérleget az egymást váltó elnökök tevékenységéről, majd M. Gervasoni külön is ír Mitterrand elnökségéről és arról, hogy várható-e, hogy Hollande hasonló szerepet tölt majd be az ország történetében, mint elődje. R. Bizzi szokatlan szemszögből elemzi Hollande választási kampányát: azt vizsgálja, hogy milyen szerepet játszott a média a választási küzdelemben, pontosabban, hogyan használták azt az egyes elnökjelöltek, mivel magyarázható, hogy a többségükben karizmatikus elnökök után, ma, a „közönség-demokrácia" korszakában a franciák egy „mindennapi", „normális" polgárt választottak elnöknek. F. Haegel, G. Grunberg, P. Buton, G. Le Béguec, Goodliffe külön-külön elemzi egy-egy párt választási kampányát és eredményeit. Valamennyien elmondják, hogy 2011. május közepéig fel sem merült elnökjelöltként Hollande neve a Szocialista Pártban, a jelöltség várományosa Dominique Straus-Kahn volt. A nagy fordulat Hollande számára Straus-Kahn 2011. május 15-i New York-i szex-botrányba keveredése/keverése(?) hozta. Új baloldali jelöltre volt szükség – Hollande látszott a legalkalmasabbnak. Az új jelölt nem rendelkezett ugyan sem nemzetközi, sem hazai, az országos szintű kormányzásban szerzett tapasztalatokkal, a karizmatikus vezető tulajdonságaival sem, ellenben képes volt összebékíteni a Szocialista Párton és a baloldalon belül az egymással vetélkedő vagy éppen egymással szembenálló irányzatokat. Az „olyan vagyok, mint ti", az „egy francia vagyok a franciák közül", a „normális elnökség" mottókkal pedig Hollande a választói centruma felé fordult. Ráadásul a 2012. január végén közzétett 60 pontos programjában bőven szerepeltek olyan ígéretek, amelyeket sokan nagyon vártak.

A kötet második fele már Hollande elnökségének időszakát elemzi. J. Fayette belpolitika elemzése során megállapítja, hogy Hollande súlyos gazdasági gondokkal és nagy társadalmi feszültségekkel terhes ország vezetését vette át 2012. május 15-én. Franciaország államadóssága több volt az évi GDP 87%-nál, összegében megközelítette a 1800 milliárd eurót, a munkanélküliség 10% körül mozgott, az évi államháztartási hiány 5,2%-os volt, Franciaországnak a világkereskedelemben való részesedése régóta folyamatosan csökkent. Hollande ennek a Franciaországnak a megváltoztatását ígérte – a hanyatlás, a stagnálás helyett növekedést. A választás után kiderült, hogy a gazdasági kérdéseket illetően nemigen látszik választási lehetőség, az addigi politika megváltoztatása egyáltalán nem könnyű, és semmiképpen sem megy gyorsan. Magának a költségvetésnek a kézben tartásához is szigorú megszorítások szükségesek, amelyek azokat is sújtják, akik őrá szavaztak.

A Hollande Európa-politikáját elemző R. Dehousse és a Tacea szintén az elnök nehéz helyzetéből indul ki. Hollande ismeretlen ember volt az európai színpadon. Előállt a „növekedés" hangoztatásával. Az óhajjal mindenki egyetértett, a hozzáértők azonban – ha nyíltan nem is – de azt kérdezték: „miből"? Gyorsan kiderült, hogy francia–német tengely a Merkel–Sarkozy-duo után nem működik, a francia elnöknek például az európai fiskális paktum felülvizsgálatára tett ígéretei realizálására legfeljebb hosszabb idő elteltével lesz esély.

A Hollande elnök által a francia külpolitika Sarkozy-féle örökségének felszámolása irányába tett külpolitikai lépéseket elemző F. Charillon megállapítja, hogy Hollande az európai ügyek mellett leginkább ezen a téren próbált eltávolodni elődjének vonalától. A szocialista elnök diplomáciai lépései és külpolitikai akciói azonban nem hoztak lényeges változtatásokat. (F. Charillon fegyelmezett elemző, Hollande diplomáciai csetlés-botlásairól hallgat.)

A Hollande migrációs politikáját elemző A. C. d'Appollonia sem tud jelentősebb eredményekről beszámolni tanulmányában.

A kötetet szerkesztői a könyv konklúziójában arra a következtetésére jutnak, hogy Hollande a jelenlegi európai akut válság körülményei közepette tulajdonképpen teljesíthetetlen missziót vállalt.

A *Hollande Franciaországa* c. könyv a Mulino kiadó *Elezioni, governi, democrazia* [Demokrácia, kormányok, választások] könyvsorozatának 7. köteteként jelent meg.

Riccardo, Brizzi – Goodliffe, Gabriel (szerk.): ***La Francia di Hollande.*** Il Mulino, Bologna, 2013. 300 old. 978-88-15-24740-7. 22,00 €., e-book 15,99 €